

POTETPRODUKSJON I NORGE

International Year of the
P O T A T O
2008

**HIDDEN
TREASURE**

NORSK GENRESSURSENTER

'Potetferie' og potetonn hører til fortiden. Derfor er det viktig at barn får være med en gang i blant.
Foto: Oskar Puchmann.

Så mye poteter spiser vi per år. Men en større og større del inntas som bearbejdede poteter.
Foto: Even Bratberg

75 % av det totale potetarealet ligger på Østlandet, og særlig rundt Mjøsa.
Foto: Even Bratberg

Produksjonen er i dag fullmekanisert. Poteten er nærmest 'ikke rørt av menneskehender' fra de settes i jorda til de står på middagsbordet.
Foto: Per Møllerhagen

Potetdyrkingen i Norge hadde en enorm økning utover på 1800-tallet. Produksjonen nådde et høydepunkt under første verdenskrig med ca 900 000 tonn. En ny økning kom under og straks etter annen verdenskrig med topp i 1948 på 1,45 mill. tonn. I dag dyrker vi ca 350 000 tonn per år.

- **DET STORE GJENNOMBRUDET** for potetdyrkingen i Norge skjedde etter nødsårene 1810-1814, med en sterk økning fram til 1835. Økningen av potetproduksjonen var mye større enn økningen i korndyrkingen i samme periode.

	potet	korn
1809	28 050 tonn	90 300 tonn
1835	226 700 tonn	134 400 tonn
1855	420 700 tonn	248 000 tonn

- **POTET TIL ULIKE FORMÅL.** Av den totale potetproduksjonen blir i dag nær 200 000 tonn nyttet som industriråstoff, mens bare ca 100 000 tonn spises som tradisjonelle matpoteter. Resten går til settepoteter, fôr og som svin.
- **FORBRUK AV POTETER** i tradisjonell form har gått tilbake de siste 25 år. Samtidig har forbruket av bearbejdede poteter i form av chips, potetmos, pommes frites økt sterkt. Samlet forbruk i året per person har likevel gått ned:

	1959	1979	1999	2007
Som matpoteter	88	63	36	22
Som chips osv.	0	12	27	36
Årlig forbruk per person	88 kg	75 kg	63 kg	58 kg

- **VIKTIGE DYRKINGSOMRÅDER.** Det viktigste området for potetdyrking er Hedmark med 48 000 dekar. Fylkene Nord-Trøndelag, Oppland og Vestfold har ca 16 000 dekar hver. Det er en trend mot færre produsenter, men med større areal per produsent. I dag er det 3 600 potetprodusenter i Norge med gjennomsnittlig 40 daa hver. For ti år siden var det 10 250 potetprodusenter med 14,5 daa i gjennomsnitt per produsent.

- **MEKANISERINGEN.** Etter annen verdenskrig er potetdyrkingen blitt sterkt mekanisert. Tidligere ble potetene satt for hånd og opptakinga forgikk med kastejulsopptakere og plukket for hånd. I dag finnes automatiserte maskiner som setter 2-4 rader i slengen med en kapasitet på opp til 10 dekar i timen. Opptaket skjer med store slepemaskiner som tar to rader og har rom for inntil 6-7 tonn potet i tanken. Potetene pakkes i store pakkeanlegg hvor de vaskes og sorteres automatisk ved hjelp av fotoceller.